

set mondott, s ezeknek az élményeknek a Karnyónében való jelenlétét tanulságosan mutatta ki. *Vargha Balász* szellemesen mutatta be a mikrofilológiai kutatások jelentőségét (Csokonai javításai a kéziratokon), s bepillantást engedett a költő műhelyébe. *Jobbágyiné András Katalin* Csokonai tanításának problémáiról szolt (Csokonai az iskolában). A harmadik napon *Baróti Dezső* dolgozata (A remény filozófiája és Csokonai reménysége) „A reményhez” c. vers komplex, tárgy történeti, nyelvi, bölcséleti elemzésére vállalkozott; majd *Biró Ferenc* (Pálóczi Horváth Ádám, Csokonai és Newton univerzuma) azt fejtette ki, hogy hogyan jutott Pálóczi Horváthon keresztül a newtoni univerzum-eligondulás Csokonaihoz. Eszmetörténeti fejtegetései Csokonai költői világképének pontosabb magyarázatát célozták. *Gyenis Vilmos* (Néhány későbarokk és rokokó elem alakulása Csokonai költészetében) a költő zsengeinek négy (a barokk poétikán alapuló iskolás, a nagybarokk, a későbarokk, illetve a népies későbarokk) stílusrétegét tárta fel. *Nagy Sándor* (Földi házassága és Csokonai állítólagos szerelme) bebizonyította, hogy nem lehet Wespri Julianna Csokonai Rozáliája, s Földi házassága — az adatok szerint — boldog volt. *Vajda György Mihály* európai távlatokba helyezte Csokonai lírájának neoklasszicista vonásait (A neoklasszicizmus és Csokonai), a felvetett párhuzamok (pl. Schillerrel) rendkívül tanulságosak.

Az ülésszakok elnöki tisztét *Barta János*, *Bán Imre* és *Julow Viktor* látták el, Julow jogosan minősítette eredményesnek a vándorgyűlés munkáját, melyet jól egészített ki *Szabó Magda*: Kiálts, város c. színdarabjának megtekintése, az autóbuszkirándulás Hajdúböszörménybe, Balmazújvárosba, a Hortobágyra. A vándorgyűlés résztvevői megkoszorúzták Csokonai sírját, s Hajdúböszörményben azt a házat, ahol „csapot, papot, mindent felejtett” a költő. A nemskára megjelenő tanulmányok nem lezárták, ellenkezőleg, megnyitják a Csokonai-kutatás új szakaszát.

Fried István

Az Intézet 1973. évi könyvkiadási adatai

- Fekete Sándor*: Petőfi Sándor életrajza I. köt. Akadémiai Kiadó, 1973. 364 l.
Fenyő István: Nemzet, nép, irodalom. Magvető Kiadó, 1973. 408 l.
Hopp Lajos: A Rákóczi-emigráció Lengyelországban. Akadémiai Kiadó, 1973. 230 l.
H. Törő Györgyi (s. a. r.): Jókai Mór: Elbeszélések (1851). Akadémiai Kiadó, 1973. 436 l.
Klaniczay Tibor: A múlt nagy korszakai. Szépirodalmi Kiadó, 1973. 528 l.
Klaniczay Tibor: La crisi del rinascimento e il manierismo. Ed. Bulzoni, Roma, 1973. 112 l.
Kiss József—Martinkó András (szerk.): Petőfi Sándor Összes Versei Kritikai Kiadás I. kötet, Akadémiai Kiadó, 1973. 522 l.
Lukácsy Sándor: L'Irréconciliable. Petőfi, poète et révolutionnaire. Corvina, Budapest, 1973.
Lukácsy Sándor—Giorgio Luti: Per Sándor Petőfi. Firenze, 1973. 48 l.
Martinkó András: Költő, mű és környezet. Kérdőjelek a Petőfi-irodalomban. Akadémiai Kiadó, 1973. 206 l.
Pomogáts Béla (vál. és kísérő tanulmányt írta): Kuncz Aladár: Tanulmányok, kritikák. Kriterion, Bukarest, 1973.
Sóter István: The Dilemma of Literary Science. Akadémiai Kiadó, 1973. 271 l.
Szabolcsi Miklós—Illés László (szerk.): Meghallói a törvényeknek. Tanulmányok a szocialista irodalom történetéből III. Akadémiai Kiadó, 1973. 710 l.
Szabolcsi Miklós: Változó világ — szocialista irodalom. Magvető Kiadó, 1973. 503 l.
Vargha Kálmán: Álom—szecesszió—valóság. Magvető Kiadó, 1973. 346 l.
Vargha Kálmán: Gelléri Andor Endre — alkotásai és vallomásai tükrében. Szépirodalmi Kiadó, 1973. 295 l.
Vargha Kálmán (s. a. r.): Móricz Zsigmond: Elbeszélések. Szépirodalmi Kiadó, 1973. 994 l.
Vargha Kálmán (s. a. r.): Nagy Lajos válogatott művei. Szépirodalmi Kiadó, 1973. 1540 l.
Varjas Béla (szöv. gond.): Chronica az magyarocnak dolgairól. Akadémiai Kiadó, 1973. 208 l.

Intézeti hírek

(1973. július 1—december 31.)

Az Intézet Igazgató Tanácsa 1973. november 1-i hatállyal átszervezte a tudományos osztályokat és több főosztályt, osztályt és csoportot hozott létre. Az Intézet főosztályait, osztályait és csoportjait az alábbiakban ismertetjük.

Klasszikus Magyar Irodalmi Főosztály, vezetője: *Szauder József*

Ezen belül működik *Hopp Lajos* vezetésével

a XVIII. századi Osztály; *Lukácsy Sándor* vezetésével a XIX. századi Osztály, valamint *Tarnai Andor* vezetésével a Kritika-történeti Osztály.

Modern Magyar Irodalmi Főosztály, vezetője *Bodnár György*

Ezen belül működik *Bodnár György* vezetésével a XX. századi Osztály; *József Farkas* vezetésével a Szocialista irodalmi kutatások

osztálya; *Béldi Miklós* vezetésével a Felszabadulás utáni irodalom osztálya, valamint *Kenyeres Zoltán* vezetésével az értéktudományi kutatócsoport.

Irodalomelméleti Főosztály, vezetője:
Nyirő Lajos

Ezen belül működik *Szili József* vezetésével az Irodalomelméleti Kutatások Osztálya; *Bonyhai Gábor* vezetésével a Poétikai Osztály, valamint *Hankiss Elemér* vezetésével az irodalom új jelenségeit kutató csoport.

Az Intézet önálló osztályai:
Összehasonlító Irodalomtörténeti Osztály, vezetője: *Vajda Gy. Mihály*

Reneszánsz Kutatások Osztálya, vezetője:
Varjas Béla

Bibliográfiai Osztály, vezetője: *Vargha Kálmán*

Kelet-európai Kutató Csoport, vezetője:
Sziklay László

Személyi változások. Bor Kálmán, az Eötvös Könyvtár vezetője 1973. szeptember 1-től az OSZK-ba került. — *Vujicsics D. Sztóján* tudományos munkatársat az Intézet Igazgató Tanácsa 1973. szeptember 1-vel megbízta az Eötvös Könyvtár vezetésével. — *Rónay László* 1973. augusztus 1-vel a Modern Magyar Irodalmi Osztályra nevezték ki tudományos munkatársként. — *Tihanyi Endréné* 1974. szeptember 15-én került az Eötvös Könyvtárba könyvtárosként.

Kitüntetések. *Sötér István* akadémikust, Intézetünk igazgatóját a párizsi egyetem (Université de la Sorbonne Nouvelle) 1973. november 30-án díszdoktorrá avatta. — *Szerb Antalné* nyugalmába vonulása alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetésben részesült.

Intézetünk külföldi vendégei. *Haskell M. Block* professor (City University of New York) július 10-én „Komparatiztikai kutatások módszertana” címmel előadást tartott Intézetünkben. — *Victor Karady*, a francia Centre National de la Recherche Scientifique kutatója augusztus 1-től két-hónapos ösztöndíjjal Magyarországon tartózkodott és szociológiai felméréseket végzett a volt Eötvös-kollégistákról. — Szeptember 25 és 29 között a Budapest — Párizs centrum ülésén francia részről *Jacques Voisine* (Sorbonne Nouvelle), *Mme H. Jechová* (Université de Tours), *François Mouret* (Liverpool University) és *Mme V. Dubroeuq* (Sorbonne Nouvelle) vettek részt. Az ülést megelőző komparatiztikai kollokviumon *Sötér István*,

Vajda Gy. Mihály, *Ferenczi László*, illetve *J. Voisine*, *F. Mouret* és *H. Jechová* tartott előadást. — *Pastyik László*, az újvidéki Hungarológiai Intézet munkatársa az intézeteink közötti munkatárs-csere keretében októberben négy napot Budapesten töltött. — *Karol Tomis*, a szlovák Irodalomtudományi Intézet főmunkatársa októberben egy hetes tanulmányúton Intézetünkben kutatásokat végzett. — *Anneliese Klingenberg*, a berlini Zentralinstitut tudományos főmunkatársa október 15 és 30 között akadémiai csereegyezmény keretében Budapesten tartózkodott és előadást tartott Intézetünkben „Das Weltbild Goethe in seinem letzten Roman 'Wilhelm Meisters Wanderjahre'” címmel. — *Volker Riedel*, a Német Művészeti Akadémia csoportvezetője október 22 és 29 között Magyarországon tartózkodott és előadást tartott az Intézet Bibliográfiai Osztályán „Erfahrungen und Ergebnisse der bibliographischen Erschliessung von literarischen Zeitschriften” címmel. — *Georg Lück*, a berlini Zentralinstitut aspiránsa november 12 és december 8 között az akadémiai csereegyezmény keretében kutatásokat végzett Intézetünkben a magyar szocialista emigrációs irodalommal kapcsolatban. — Az MTA Irodalomtudományi Intézete november 14–15-én nemzetközi tanácskozást rendezett „Nemzetközi haladó írószervezetek” címmel. A tanácskozáson részt vett külföldi vendégeink: *A. Dimsic*, a Gorkij Intézet igazgatóhelyettese, *G. Lomidze* a Gorkij Intézet főosztályvezetője, *O. Jegorov*, a moszkvai Társadalomtudományi Információs Intézet tudományos munkatársa, *P. Balasov*, a Gorkij Intézet osztályvezetője, *G. Dimov* akadémikus, a bolgár Irodalomtudományi Intézet igazgatója, *E. Brüning* egyetemi tanár (Lipscse), *K. Kändler*, a német Művészeti Akadémia lipcsei csoportjának vezetője, valamint *S. Vlasin*, a brünni akadémiai Irodalomtörténeti Intézet vezetője. — *Frank Kermode* professor (University College, London) november 28-án ellátogatott Intézetünkbe és beszélgetést folytatott az Összehasonlító Irodalomtörténeti Osztály munkatársaival. — A berlini Zentralinstitut für Literaturwissenschaft hét tagú delegációja *Ziegengeist* igazgató vezetésével november 19 és 25 között megbeszéléseket folytatott *Sötér István* igazgatóval, *Szabolcsi Miklós* üv. igazgatóval és az együttműködésben érdekelt osztályok vezetőivel. — *Günther Klotz*, a berlini Zentralinstitut tudományos munkatársa december 3 és 10 között akadémiai egyezmény keretében tanulmányúton Budapesten tartózkodott, az Összehasonlító Irodalomtörténeti Osztály vendégeként. December 7-én „Szentimentalizmus az angol irodalomban” címmel előadást tartott. — *Robert Weimann*, a berlini Zentralinstitut osztályvezetője, valamint *Sybille Badstüb-*

ner és Hildegard Schnabel, a Zentralinstitut munkatársai december 3 és 6 között az akadémiai csereegyezmény keretében Magyarországon tartózkodtak és megbeszélést folytattak az Intézet Reneszánsz-kutató Csoportja munkatársaival. — Rudolf Chmel, a szlovák Irodalomtudományi Intézet tudományos munkatársa az akadémiai csereegyezmény keretében december 3 és 21 között kutatásokat végzett Magyarországon és el látogatott Intézetünkbe. — *Andjelic Magdolna*, az újvidéki Hungarológiai Intézet munkatársa az intézeteink közötti munkatárscsere-egyezmény keretében decemberben kutatásokat folytatott Intézetünkben. — *Anna Balakian*, a New York University professzora december 13 és 17 között megbeszéléseket folytatott *Szabolcsi Miklós* üv. igazgatóval és munkatársaival az AILC válalkozásban készülő szimbolizmus-kötet munkálatairól. — *Kent Bates*, a Minnesota Egyetem docense, a KKI ösztöndíjasa az 1973/74-es tanévben kutatásokat folytatott az Intézet Könyvtárában.

Munkatársaink külföldi tanulmányútjai, előadásai. *Hankiss Elemér* csoportvezető angol irodalomtörténeti előadásokat és szemináriumokat tartott júliusban Kanadában, a Sir George William Egyetem (Montreal) nyári kurzusán. — *Szörényi László* tudományos munkatárs júliusban részt vett Perugiában a nyári egyetemen. — A nemzetközi Összehasonlító Irodalomtudományi Társaság (AILC, Association Internationale de Littérature Comparée) 1973 augusztusában Kanadában tartotta 7. kongresszusát. A Montréal—Ottawa-i kongresszuson az Intézet részéről tíztagú delegáció vett részt, *Sóter István* akadémikus vezetésével. (A résztvevők: *Bene Ede, Hankiss Elemér, Karafiáth Judit, Klaniczay Tibor, Nyirő Lajos, Szabolcsi Miklós, Sziklay László, Szili József és Vajda Gy. Mihály.*) — *Klaniczay Tibor* igazgatóhelyettes augusztus 21—23-án megbeszélést folytatott Toursban, a nemzetközi reneszánsz irodalomtörténet tárgyában. — A varsói Nemzetközi Szlavisztikai Kongresszuson (augusztus) *Bojtár Endre, Bonyhai Gábor, Follinus Gábor, Gránicz István, Hopp Lajos, Nyirő Lajos és Vujicsics D. Szoján* vettek részt mint előadók, vagy mint hozzászólók. — Az Amszterdamban rendezett Neolatin Kongresszuson (augusztusban) *Pirndt Antal, Szörényi László és Tarnai Andor* tartott elő-

adást. — *Agárdi Péter* szeptember 24. és október 8. között a két világháború között német szocialista irodalommal kapcsolatos kutatásokat végzett Berlinben. — 1973 szeptemberében *Vujicsics D. Szoján* a Centre International d'Etudes Slaves belgrádi kollokviumán előadást tartott. — A velencei Fondazione Cini szeptemberben rendezett nemzetközi tanfolyamán Intézetünk részéről *Horváth Iván* vett részt. — *Sziklay László* csoportvezető szeptember végén Luneburgban (NSzK) járt, részt vett a Duna menti irodalmak történetével foglalkozó konferencián. — *Hopp Lajos* osztályvezető képviselte Intézetünket a velencei Fondazione Cini „Venezia centro di mediazione tra oriente e occidente” c. tudományos ülészakán, október elején. — *Szabolcsi Miklós* üv. igazgató, *Klaniczay Tibor* igazgatóhelyettes és *Vajda Gy. Mihály* osztályvezető október 19—20-án részt vett az innsbrucki egyetem összehasonlító irodalomtörténeti intézetének kollokviumán. — *T. Erdélyi Ilona* tudományos munkatárs az Ukrán Tudományos Akadémia vendégeként Ungváron végzett kutatásokat októberben. — *József Farkas* osztályvezető október 29-től november 4-ig Belgrádban járt a szocialista irodalmi kutatások programjával kapcsolatos együttműködési tárgyalások céljából. — *Bodnár György* fősztályvezető október végén Bulgáriában, novemberben pedig Prágában tartott előadásokat, mindkét alkalommal a KKI kiküldetésében. — *Sziklay László* csoportvezető a Csehszlovák Írószövetség meghívására több előadást tartott a magyar irodalomról Prágában és Alsó-Kubinban 1973 őszén. — *Klaniczay Tibor* igazgatóhelyettes november 19 és 25 között levéltári kutatásokat folytatott Pozsonyban és előadást tartott a Szlovák Irodalomtudományi Társaságban „A manierizmus poétikája” címen. — *Lukácsy Sándor* osztályvezető december 5. és 10. között Berlinben tartózkodott a KKI kiküldetésében és előadást tartott Madáchról. — A romániai Kriterion Kiadó gondozásában 1973 őszén jelent meg *Hopp Lajos*: „Mikes és világa” c. kötete. — *Klaniczay Tibor*: „La crisi del Rinascimento e il Manierismo” c. könyve decemberben jelent meg Rómában a Bulzoni Kiadónál. — *Szaunder József* fősztályvezető 1973 folyamán is vendégprofesszora volt a római egyetemnek és ott előadásokat tartott a magyar irodalomtörténet tárgyköréből.

A kiadásért felel az Akadémiai Kiadó igazgatója
Műszaki szerkesztő: Soós Attila
A kézirat nyomdába érkezett: 1974. II. 8. – Terjedelem: 11,2 (A/5 ív)
74.387 Akadémiai Nyomda, Budapest – Felelős vezető: Bernát György

СОДЕРЖАНИЕ

<i>Герич, Й.</i> : На грани историографии и дипломатики	281
<i>Хорват, К.</i> : Эстетические принципы Мадача и построение его драм	296
<i>Сили, Й.</i> : Искусство и действительность	308

Краткие сообщения

<i>Бичкеи, М.</i> : Смена стилей в поэзии Матяша Неки Вёрёша	330
<i>Лудани, М.</i> : Сонеты Петрарки в одной венгерской драме начала XVII-ого века	338
<i>Дегре, А.</i> : Роль Шандора Кишфалуди в политической жизни области Зала	342
<i>Бенеи, М.</i> : Материалы к истокам романа Йожефа Этвеша «Венгрия в 1514-ом году	348
<i>Сас, А. М.</i> : Некоторые мотивы английской сентиментальной лирики в «Семейном кругу» Яноша Аранья	351

Дискуссия

<i>Барански Йоб, Л.</i> : Структуры «Трагедии человека» Мадача	358
--	-----

Обзор

Шандор Фекете: Биография Шандора Петёфи I. (<i>Вёрёш, К.</i>)	372
Бела Штолл—Имре Варга—Шандор В. Ковач: Библиография истории венгерской литературы до 1772-ого года (<i>Немешкюрти, И.</i>)	377
Иштван Зиманди П.: Жизнь и время Йенё Петерфи (<i>Харшани, З.</i>)	379
Полное собрание прозаических произведений Эндре Ади (<i>Петер, Л.</i>)	381
Андор Немет: Пометки на краях страниц (<i>Пологач, Б.</i>)	389

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben, és a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL (KHI 1900 Budapest V., József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: 66,- Ft. Egyes példányok beszerezhetők az 1055 Budapest V., Bajcsy-Zsilinszky út 76. sz. alatti hírlapboltban.

Előfizethető és példányonként megvásárolható:

az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, 1363 Budapest V., Alkotmány utca 21. Telefon: 111-010.

Pénzforgalmi jelzőszám: 215-11488, és

az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLT-ban, 1368 Budapest V., Váci utca 22. Telefon: 185-612.

SOMMAIRE

<i>Gerics, J.:</i> Aux confins de la recherche de chronique et de la diplomatique	281
<i>Horváth, K.:</i> Les idées esthétiques de Madách et la construction de ses drames	296
<i>Szili, J.:</i> Art et réalité	308

Bulletin

<i>Bitskey, I.:</i> Changement de style dans la poésie de Mátyás Nyéki Vörös	330
<i>Ludányi, M.:</i> Les sonnets de Pétrarque dans un drame hongrois du début du XVII ^e siècle	338
<i>Degré, A.:</i> Le rôle de Sándor Kisfaludy dans la vie politique du comitat Zala	342
<i>Bényei, M.:</i> Quelques données aux sources du roman de József Eötvös, intitulé „La Hongrie en 1514”	348
<i>Szász, A. M.:</i> Quelques thèmes de la poésie lyrique anglaise sentimentale dans le „Cercle de famille” d'Arany	351

Discussion

<i>Baránszky Jób, L.:</i> Les structures de La tragédie de l'homme	358
--	-----

Revue

Sándor Fekete: Petőfi Sándor életrajza I. (La biographie de Sándor Petőfi, vol. I) (Vörös, K.)	372
Béla Stoll—Imre Varga—Sándor V. Kovács: A magyar irodalomtörténet bibliográfiája 1772-ig (La bibliographie de l'histoire de la littérature hongroise jusqu'à 1772) (Nemeskürty, I.)	377
István P. Zimándi: Péterfy Jenő élete és kora (La vie et l'époque de Jenő Péterfy) (Harsányi, Z.)	379
Ady Endre összes prózai művei. (Les oeuvres complètes en prose d'Endre Ady) (Péter, L.)	381
Andor Németh: A szélén behajtva (Replié sur la marge) (Pomogáts, B.)	389

Chronique

